

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Основи права Європейського союзу
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий інститут права. Кафедра міжнародного, європейського права та порівняльного правознавства
Розробник(и)	Плотнікова Марія Володимирівна, Завгородня Владислава Миколаївна
Рівень вищої освіти	Перший рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень, QF-LLL – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЄКТС, 150 год. Для денної форми навчання 80 год. становить контактна робота з викладачем (32 год. лекцій, 48 год. практичних занять), 70 год. становить самостійна робота. Для заочної форми навчання 34 год. становить контактна робота з викладачем (18 год. лекцій, 16 год. практичних занять), 116 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для всіх освітніх програм спеціальності 081 "Право"
Передумови для вивчення дисципліни	Міжнародне публічне право
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – сформувати у здобувачів здатність застосовувати норми права Європейського Союзу для обґрунтування правової позиції у правовідносинах пов'язаних з євроінтеграцією.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Засади функціонування Європейського Союзу

Тема 1 Історія створення Європейського Союзу

Історія розвитку ідей про створення об'єднаної Європи. Механізми інтеграції держав-членів Європейського Союзу. Загальні засади Європейського Союзу як умова створення Союзу. Історичні етапи створення і діяльності Європейського Союзу від Єдиного об'єднання вугілля і сталі до Єдиного економічного союзу. Передумови створення Європейського Союзу. Маастрихтський договір. Амстердамський договір. Ніщський договір. Лісабонський договір. Символіка ЄС.

Тема 2 Завдання і цінності ЄС. Компетенція ЄС

Цінності ЄС – механізми їх нормативного закріплення та інституційного захисту. Демократія як цінність права ЄС. Мир і солідарність між народами як цінності права ЄС. Плюралізм, толерантність, гендерна рівність, недискримінація як цінності права ЄС. Завдання ЄС. Створення простору свободи, безпеки і правосуддя як завдання ЄС. Створення внутрішнього ринку як завдання ЄС. Економічно-валютний союз як завдання ЄС. Спільна торговельна політика ЄС. Спільна митна політика ЄС. Характеристика Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Конкурентне право ЄС. Поняття і види компетенції ЄС. Виключна компетенція ЄС. Спільна (конкуруюча) компетенція ЄС. Додаткова компетенція ЄС. Принципи субсидіарності і пропорційності. Спеціальна компетенція ЄС.

Тема 3 Членство в ЄС

Основні підходи до розуміння правової природи Європейського Союзу. Члени Європейського Союзу. Процедура розширення Європейського Союзу. Політика сусідства Європейського Союзу. Копенгагенські критерії. Об'єктивні та суб'єктивні критерії членства в Європейському Союзі. Політичні критерії. Економічні критерії. Інші критерії. Географічний критерій членства. Порядок вступу до ЄС. Призупинення окремих прав держави-члена ЄС. Порядок виходу з ЄС.

Тема 4 Правовий статус особи в ЄС

Місце інституту основ правового статусу особи у системі права ЄС. Система та джерела норм права ЄС, які визначають правовий статус людини та громадянина. Елементи правового статусу людини та громадянина у праві ЄС. Принципи правового статусу людини і громадянина. Основні права, свободи та обов'язки людини і громадянина. Гарантії прав і свобод людини і громадянина. Судовий захист. Позасудові засоби захисту. Інститут Омбудсмана ЄС. Органи спеціальної компетенції у сфері захисту прав людини. Громадянство ЄС. Права громадянина ЄС. Правовий статус громадян третіх країн. Статус біженця. Тимчасовий захист.

Тема 5 Спільна безпекова і зовнішня політика ЄС

Поняття безпекової і зовнішньої політики ЄС. Верховний представник Союзу з питань зовнішньої політики та політики безпеки. Служба зовнішніх (закордонних) справ ЄС. Створення служби зовнішніх справ ЄС. Принципи і завдання зовнішньої діяльності ЄС. Ухвалення рішень у сфері зовнішньої політики та політики безпеки. Угода про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Надання Україні статусу кандидата у члени ЄС.

Модуль 2. Правова система та інституційна структура Європейського Союзу

Тема 6 Джерела права ЄС

Поняття джерел права ЄС. Первинне законодавство Європейського Союзу і його значення. Дія в часі та просторі нормативних актів союзу. Договори як конституційна основа права Європейського Союзу. Похідне (вторинне) законодавство як частина системи норм, розроблених згідно з основними договорами. Типові акти і їх значення. Регламенти, директиви, рішення, позиції та рекомендації. Нетипові акти. Судові рішення як джерело права Європейського Союзу. Міжнародні акти, укладені Союзом, і їх значення. Відмінність правового статусу міжнародних норм, укладених союзом, від статусу угод, укладених державами-членами. Законодавча процедура в ЄС. Поняття і зміст принципів права ЄС. Право ЄС і міжнародне право.

Тема 7 Інституції та органи ЄС

Система органів Європейського Союзу. Співвідношення понять “орган” та “інституція” ЄС. Політико-правова природа органів ЄС. Класифікація органів ЄС. Склад і призначення членів Комісії. Рада: склад і призначення, функції і повноваження. Європейська Рада. Європейський Парламент: склад, призначення, функції і повноваження. Економічно-соціальний Комітет: склад, призначення і функції. Роль Комітету Регіонів і його функції. Рахункова Палата: склад, призначення, функції. Правовий режим Європейської системи центральних банків (ЄСЦБ). Завдання та функції ЄСЦБ. Фінанси та бюджет Європейського Союзу. Європейський інвестиційний банк і його значення для діяльності Європейського Союзу. Децентралізовані та виконавчі агенства ЄС. Регіональна політика ЄС. Фінансові інструменти регіональної політики ЄС.

Тема 8 Судова система ЄС

Судова система Європейського Союзу. Принципи побудови та функціонування судової системи ЄС. Суд ЄС, структура та повноваження. Особливості провадження у судах Європейського Союзу. Види провадження у Судах ЄС. Провадження за скаргами про порушення установчих договорів. Провадження з преюдиційного запиту. Позови, що подаються Комісією, і підстави для подання позовів. Позови, що подаються іншими державами-членами, і їх розгляд у суді. Позови про невизнання правових актів недійсними. Критерій прийнятності. Позови про бездіяльність критерію прийнятності та підстави для їх розгляду. Позови, що впливають з відповідальності. Скарги на незаконність. Вплив преюдиційних тлумачень на розвиток права Союзу

Модуль 3. Чотири ринкові свободи Європейського Союзу

Тема 9 Простір свободи, безпеки та правосуддя в ЄС

Поняття простору свободи, безпеки та правосуддя. Складові концепції простору свободи, безпеки і правосуддя. Свобода руху як складова ПСБП. Співпраця між органами юстиції та кримінальної поліції в ЄС. Європол: повноваження та ефективність. Євроюст: правовий статус та повноваження. Фронтекс: історія створення та завдання. Співробітництво органів юстиції у цивільних справах. Підвищення ефективності та якості систем правосуддя у державах членах ЄС. Цифровізація правосуддя в ЄС. Європейські правові принципи у сфері правосуддя.

Тема 10 Вільний рух товарів у ЄС

Поняття внутрішнього ринку. Спільний ринок Європейського Союзу. Вільний рух товарів. Поняття товарів. Дискримінаційні обмеження. Застереження про публічний порядок. Фіскальні перешкоди. Фізичні перешкоди. Технічні перешкоди. Захист суспільної моралі, публічного порядку та безпеки. Захист життя і здоров'я людей, тварин чи рослин. Захист промислової та комерційної власності. Кількісні обмеження. Універсальні та вибіркові обмеження. Непряма дискримінація.

Тема 11 Вільний рух осіб у ЄС

Поняття вільного руху осіб. Поняття працівників. Дискримінаційні обмеження. Універсальні та вибіркові обмеження. Непряма дискримінація. Регульовані професії. Професії, які вимагають мовних знань. Статус державного службовця. Свобода заснування. Юридичні особи в ЄС.

Тема 12 Свобода надання та отримання послуг у ЄС

Поняття послуг за законодавством ЄС. Поняття вільного руху послуг. Дискримінаційні обмеження. Застереження про публічний порядок. Захист суспільної моралі, публічного порядку та безпеки. Захист життя і здоров'я людей, тварин чи рослин. Захист промислової та комерційної власності. Універсальні та вибіркові обмеження. Непряма дискримінація. Транскордонні послуги. Свобода ділового заснування.

Тема 13 Вільний рух капіталу у ЄС

Поняття капіталу та руху капіталу. Принцип свободи руху капіталу. Особливості свободи руху капіталу від інших свобод Спільного ринку ЄС. Винятки (дозволені обмеження) з принципу свободи руху капіталу та їх застосування. Особливості регулювання надання фінансових послуг і діяльності кредитних установ у ЄС. Регулятори та наглядові органи на ринку фінансових послуг ЄС. Концепція єдиного ринку роздрібних фінансових послуг в ЄС. Запобігання легалізації злочинно одержаних доходів з використанням фінансової системи ЄС. Правове регулювання захисту прав споживачів фінансових послуг у ЄС.

Модуль 4. Свобода вираження поглядів у ЄС

Тема 14 Свобода вираження поглядів та інформації як фундаментальне право ЄС

Поняття свободи вираження поглядів та інформації. Складові елементи свободи вираження поглядів та інформації. Активний і пасивний аспекти права на свободу вираження поглядів та інформацію. Становлення права на свободу вираження поглядів та інформації в праві ЄС. Закріплення у первинному праві. Хартія фундаментальних прав ЄС. Вторинне законодавство ЄС про свободу вираження поглядів та інформації. Роль доробку Ради Європи у забезпеченні права на свободу вираження поглядів та інформації в ЄС. Європейський акт свободи медіа - зміст та перспективи впровадження.

Тема 15 Обмеження права на свободу вираження поглядів та інформації

Поняття легітимних обмежень права на свободу вираження поглядів та інформації. Свобода вираження поглядів і публічний інтерес. Трискладовий тест. Мова ненависті: поняття та види. Співробітництво інституцій ЄС з соціальними медіа. Кодекс поведінки щодо протидії незаконному висловленню ненависті. Дискримінаційні висловлювання. Дифамація. Практика ЄСПЛ у сфері обмежень права на свободу вираження поглядів та інформації.

Тема 16 Особливості застосування Хартії фундаментальних прав ЄС на європейському і національному рівнях

Хартія фундаментальних прав ЄС і свобода медіа. Медіа плюралізм. Концепція суспільного медіа. Конфлікт між свободою вираження поглядів і захистом персональних даних. Право на приватність. Конфлікт між свободою вираження поглядів та інформації і право інтелектуальної власності. Свобода вираження поглядів і належне врядування.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Описувати систему та дію джерел права ЄС, розуміти і тлумачити зміст основних принципів права ЄС; розуміти природу ЄС, характеризувати сутність, етапи і перспективи процесу європейської інтеграції, аналізувати відносини України та ЄС
РН2	Знати інституційну структуру ЄС, повноваження установ та органів ЄС, застосовувати способи захисту прав; розуміти зміст концепції вільного руху товарів, послуг, осіб та капіталу у ЄС, застосовувати норми права ЄС до конкретних правовідносин
РН3	Порівнювати правове регулювання внутрішнього ринку ЄС із українським законодавством, визначати шляхи гармонізації законодавства України з правом ЄС
РН4	Аналізувати практику Суду ЄС та ЄСПЛ щодо свободи вираження поглядів у ЄС
РН5	Вміти працювати з базою даних законодавства ЄС

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 081 Право:

ПР3	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел
ПР4	Знати та розуміти основи права ЄС
ПР13	Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права
ПР17	Працювати в команді, забезпечувати виконання завдань команди

7. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних компетентностей

Програмні компетентності, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:

Для спеціальності 081 Право:

ПК1	ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
ПК2	ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ПК3	ЗК 12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми

ПК4	ЗК 14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ПК5	СК 3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи
ПК6	СК 6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України
ПК7	СК 10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин

8. Види навчальних занять

Тема 1. Історія створення Європейського Союзу	
Лк1 "Історія створення Європейського Союзу" Передумови європейської інтеграції. Європейські співтовариства. Створення та розширення Європейського Союзу. Амстердамський договір. Ніццький договір. Лісабонський договір. Право ЄС як регіональна підсистема міжнародного права.	
Пр1 "Історія створення Європейського Союзу" (денна) Передумови європейської інтеграції. Створення і розвиток європейських співтовариств. Амстердамський договір. Ніццький договір. Лісабонський договір. Символіка ЄС. Розв'язання практичних завдань.	
Тема 2. Завдання і цінності ЄС. Компетенція ЄС	
Лк2 "Завдання і цінності ЄС. Компетенція ЄС" Цінності ЄС – механізми їх нормативного закріплення та інституційного захисту. Завдання ЄС. Створення простору свободи, безпеки і правосуддя як завдання ЄС. Створення внутрішнього ринку як завдання ЄС. Економічно-валютний союз як завдання ЄС. Спільна торгівельна політика ЄС. Спільна митна політика ЄС. Характеристика Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Конкурентне право ЄС. Поняття і види компетенції ЄС. Виключна, паралельна, доповнююча компетенція ЄС.	
Пр2 "Завдання і цінності ЄС" Цінності ЄС – механізми їх нормативного закріплення та інституційного захисту. Завдання ЄС. Створення простору свободи, безпеки і правосуддя як завдання ЄС. Створення внутрішнього ринку як завдання ЄС. Економічно-валютний союз як завдання ЄС. Вирішення кейсів.	
Пр3 "Компетенція ЄС" (денна) Спільна торгівельна політика ЄС. Спільна митна політика ЄС. Характеристика Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС. Конкурентне право ЄС. Поняття і види компетенції ЄС. Виключна, паралельна, доповнююча компетенція ЄС. Принципи субсидіарності і пропорційності. Вирішення кейсів.	
Тема 3. Членство в ЄС	

Лк3 "Членство в ЄС"

Основні підходи до розуміння правової природи Європейського Союзу. Процедура розширення Європейського Союзу. Критерії членства у Європейському Союзі. Порядок вступу до ЄС. Процедура припинення та призупинення членства у Європейському Союзі. Порядок виходу з ЄС. Політика сусідства Європейського Союзу.

Пр4 "Членство в ЄС"

Основні підходи до розуміння правової природи Європейського Союзу. Процедура розширення Європейського Союзу. Критерії членства у Європейському Союзі. Порядок вступу до ЄС. Процедура припинення та призупинення членства у Європейському Союзі. Порядок виходу з ЄС. Політика сусідства Європейського Союзу. Дискусія на тему "Відповідність України критеріям вступу до Європейського Союзу"

Тема 4. Правовий статус особи в ЄС

Лк4 "Правовий статус особи в ЄС" (денна)

Місце інституту основ правового статусу особи у системі права ЄС. Хартія основних прав ЄС. Основні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в ЄС. Громадянство ЄС. Політичні права громадян ЄС. Гарантії прав і свобод людини і громадянина в ЄС. Правовий статус громадян третіх країн. Судові та позасудові засоби захисту прав людини у ЄС.

Пр5 "Правовий статус особи в ЄС" (денна)

Місце інституту основ правового статусу особи у системі права ЄС. Хартія основних прав ЄС. Основні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в ЄС. Громадянство ЄС. Політичні права громадян ЄС. Вирішення кейсів.

Пр6 "Правовий статус особи у ЄС" (денна)

Гарантії прав і свобод людини і громадянина в ЄС. Правовий статус громадян третіх країн. Статус біженця. Тимчасовий захист. Судові та позасудові засоби захисту прав людини у ЄС. Вирішення кейсів.

Тема 5. Спільна безпекова і зовнішня політика ЄС

Лк5 "Спільна безпекова і зовнішня політика ЄС" (денна)

Поняття безпекової і зовнішньої політики ЄС. Безпекова політика. Європейська стратегія безпеки. Співпраця Європейського Союзу у сфері оборони. Верховний представник Союзу з питань зовнішньої політики та політики безпеки. Європейська служба зовнішньополітичної діяльності. Принципи і завдання зовнішньої діяльності ЄС. Ухвалення рішень у сфері зовнішньої політики та політики безпеки. Угода про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Надання Україні статусу кандидата у члени ЄС.

Пр7 "Спільна безпекова і зовнішня політика ЄС" (денна)

Поняття безпекової і зовнішньої політики ЄС. Безпекова політика. Європейська стратегія безпеки. Співпраця Європейського Союзу у сфері оборони. Верховний представник Союзу з питань зовнішньої політики та політики безпеки. Європейська служба зовнішньополітичної діяльності. Принципи і завдання зовнішньої діяльності ЄС. Ухвалення рішень у сфері зовнішньої політики та політики безпеки.

Пр8 "Спільна безпекова і зовнішня політика ЄС" (денна)

Угода про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС. Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Надання Україні статусу кандидата у члени ЄС. Дискусія на тему: "Наслідки для України надання статусу кандидата у члени ЄС"

Тема 6. Джерела права ЄС

Лк6 "Джерела права ЄС"

Поняття та види джерел права ЄС. Первинне законодавство Європейського Союзу і його значення. Похідне (вторинне) законодавство ЄС. Судові рішення як джерело права Європейського Союзу. Міжнародні акти, укладені Союзом, і їх значення. Законодавча процедура в ЄС. Поняття та види принципів права ЄС. Зміст принципів права ЄС. Значення принципів права ЄС. Право ЄС і міжнародне право.

Пр9 "Джерела права ЄС"

Поняття та види джерел права ЄС. Первинне законодавство Європейського Союзу і його значення. Похідне (вторинне) законодавство ЄС. Судові рішення як джерело права Європейського Союзу. Розв'язання кейсів.

Пр10 "Джерела права ЄС" (денна)

Міжнародні акти, укладені Союзом, і їх значення. Законодавча процедура в ЄС. Поняття та види принципів права ЄС. Зміст принципів права ЄС. Значення принципів права ЄС. Право ЄС і міжнародне право. Розв'язання кейсів.

Тема 7. Інституції та органи ЄС

Лк7 "Інституції та органи ЄС"

Система органів Європейського Союзу. Співвідношення понять "орган" та "інституція" ЄС. Політико-правова природа органів ЄС. Класифікація органів ЄС. Склад і призначення членів Комісії. Рада: склад і призначення, функції і повноваження. Європейська Рада. Європейський Парламент: склад, призначення, функції і повноваження. Економічно-соціальний Комітет: склад, призначення і функції. Роль Комітету Регіонів і його функції. Рахункова Палата: склад, призначення, функції. Правовий режим Європейської системи центральних банків (ЄСЦБ). Завдання та функції ЄСЦБ. Фінанси та бюджет Європейського Союзу. Європейський інвестиційний банк і його значення для діяльності Європейського Союзу. Децентралізовані та виконавчі агентства ЄС. Регіональна політика ЄС. Фінансові інструменти регіональної політики ЄС.

<p>Пр11 "Інституції ЄС"</p> <p>Система органів Європейського Союзу. Співвідношення понять "орган" та "інституція" ЄС. Політико-правова природа органів ЄС. Класифікація органів ЄС. Склад і призначення членів Комісії. Рада: склад і призначення, функції і повноваження. Європейська Рада. Європейський Парламент: склад, призначення, функції і повноваження. Вирішення кейсів.</p>
<p>Пр12 "Інституції та органи ЄС" (денна)</p> <p>Економічно-соціальний Комітет: склад, призначення і функції. Роль Комітету Регіонів і його функції. Рахункова Палата: склад, призначення, функції. Правовий режим Європейської системи центральних банків (ЄСЦБ). Завдання та функції ЄСЦБ. Європейський інвестиційний банк і його значення для діяльності Європейського Союзу. Вирішення кейсів.</p>
<p>Пр13 "Бюджет і регіональна політика ЄС" (денна)</p> <p>Децентралізовані та виконавчі агентства ЄС. Фінанси та бюджет Європейського Союзу. Регіональна політика ЄС. Принципи регіональної політики ЄС. Фінансові інструменти регіональної політики ЄС. Вирішення кейсів. Робота у малих групах.</p>
<p>Тема 8. Судова система ЄС</p>
<p>Лк8 "Судова система ЄС"</p> <p>Принципи побудови та функціонування судової системи ЄС. Суд ЄС, структура та повноваження. Види провадження у Судах ЄС. Особливості провадження у судах Європейського Союзу. Вплив преюдиційних тлумачень на розвиток права Союзу</p>
<p>Пр14 "Судова система ЄС"</p> <p>Принципи побудови та функціонування судової системи ЄС. Суд ЄС, структура та повноваження. Види провадження у Судах ЄС. Особливості провадження у судах Європейського Союзу. Вплив преюдиційних тлумачень на розвиток права Союзу. Розв'язання кейсів.</p>
<p>Тема 9. Простір свободи, безпеки та правосуддя в ЄС</p>
<p>Лк9 "Простір свободи, безпеки та правосуддя в ЄС" (денна)</p> <p>Поняття простору свободи, безпеки та правосуддя. Складові концепції простору свободи, безпеки і правосуддя. Співпраця між органами юстиції та кримінальної поліції в ЄС. Фронтекс: історія створення та завдання. Європол: повноваження та ефективність. Євроюст: правовий статус та повноваження.</p>
<p>Пр15 "Простір свободи, безпеки та правосуддя в ЄС" (денна)</p> <p>Поняття простору свободи, безпеки та правосуддя. Складові концепції простору свободи, безпеки і правосуддя. Свобода руху як складова ПСБП. Співпраця між органами юстиції та кримінальної поліції в ЄС. Європол: повноваження та ефективність. Євроюст: правовий статус та повноваження. Фронтекс: історія створення та завдання. Розв'язання кейсів.</p>

Пр16 "Європейські стандарти доступу до правосуддя" (денна)

Співробітництво органів юстиції у цивільних справах. Підвищення ефективності та якості систем правосуддя у державах членах ЄС. Цифровізація правосуддя в ЄС. Європейські правові принципи у сфері правосуддя. Вирішення кейсів.

Тема 10. Вільний рух товарів у ЄС

Лк10 "Вільний рух товарів у ЄС"

Спільний ринок Європейського Союзу. Поняття товарів за законодавством ЄС. Фіскальні заходи. Нефіскальні заходи. Кількісні обмеження та заходи, що мають еквівалентний ефект.

Пр17 "Вільний рух товарів у ЄС"

Спільний ринок Європейського Союзу. Поняття товарів за законодавством ЄС. Фіскальні заходи. Нефіскальні заходи. Кількісні обмеження та заходи, що мають еквівалентний ефект. Розв'язання кейсів.

Тема 11. Вільний рух осіб у ЄС

Лк11 "Вільний рух осіб у ЄС"

Поняття вільного руху осіб. Поняття працівників. Дискримінаційні обмеження. Універсальні та вибіркові обмеження. Непряма дискримінація. Регульовані професії. Професії, які вимагають мовних знань. Статус державного службовця. Свобода заснування. Юридичні особи в ЄС.

Пр18 "Вільний рух осіб у ЄС"

Поняття вільного руху осіб. Поняття працівників. Дискримінаційні обмеження. Універсальні та вибіркові обмеження. Непряма дискримінація. Регульовані професії. Професії, які вимагають мовних знань. Статус державного службовця. Свобода заснування. Юридичні особи в ЄС. Розв'язання кейсів.

Тема 12. Свобода надання та отримання послуг у ЄС

Лк12 "Свобода надання та отримання послуг у ЄС"

Поняття послуг за законодавством ЄС. Поняття вільного руху послуг. Транскордонні послуги. Свобода ділового заснування. Універсальні та вибіркові обмеження свободи надання та отримання послуг у ЄС.

Пр19 "Свобода надання та отримання послуг у ЄС"

Поняття послуг за законодавством ЄС. Поняття вільного руху послуг. Транскордонні послуги. Свобода ділового заснування. Універсальні та вибіркові обмеження свободи надання та отримання послуг у ЄС. Розв'язання кейсів.

Тема 13. Вільний рух капіталу у ЄС

Лк13 "Вільний рух капіталу у ЄС" (денна)

Поняття капіталу та руху капіталу. Принцип свободи руху капіталу. Винятки (дозволені обмеження) з принципу свободи руху капіталу та їх застосування. Особливості регулювання надання фінансових послуг і діяльності кредитних установ. Правове регулювання захисту прав споживачів фінансових послуг у ЄС.

Пр20 "Вільний рух капіталу у ЄС" (денна)

Поняття капіталу та руху капіталу. Принцип свободи руху капіталу. Особливості свободи руху капіталу від інших свобод Спільного ринку ЄС. Винятки (дозволені обмеження) з принципу свободи руху капіталу та їх застосування. Вирішення кейсів.

Пр21 "Вільний рух капіталу" (денна)

Особливості регулювання надання фінансових послуг і діяльності кредитних установ у ЄС. Регулятори та наглядові органи на ринку фінансових послуг ЄС. Концепція єдиного ринку роздрібних фінансових послуг в ЄС. Запобігання легалізації злочинно одержаних доходів з використанням фінансової системи ЄС. Правове регулювання захисту прав споживачів фінансових послуг у ЄС. Вирішення кейсів.

Тема 14. Свобода вираження поглядів та інформації як фундаментальне право ЄС

Лк14 "Свобода вираження поглядів та інформації як фундаментальне право ЄС" (денна)

Поняття свободи вираження поглядів та інформації. Складові елементи свободи вираження поглядів та інформації. Активний і пасивний аспекти права на свободу вираження поглядів та інформацію. Становлення права на свободу вираження поглядів та інформації в праві ЄС. Закріплення у первинному праві. Хартія фундаментальних прав ЄС. Вторинне законодавство ЄС про свободу вираження поглядів та інформації. Роль доробку Ради Європи у забезпеченні права на свободу вираження поглядів та інформації в ЄС. Європейський акт свободи медіа - зміст та перспективи впровадження.

Пр22 "Свобода вираження поглядів та інформації як фундаментальне право ЄС" (денна)

Поняття свободи вираження поглядів та інформації. Складові елементи свободи вираження поглядів та інформації. Активний і пасивний аспекти права на свободу вираження поглядів та інформацію. Становлення права на свободу вираження поглядів та інформації в праві ЄС. Закріплення у первинному праві. Хартія фундаментальних прав ЄС. Вторинне законодавство ЄС про свободу вираження поглядів та інформації. Роль доробку Ради Європи у забезпеченні права на свободу вираження поглядів та інформації в ЄС. Європейський акт свободи медіа - зміст та перспективи впровадження.

Тема 15. Обмеження права на свободу вираження поглядів та інформації

Лк15 "Обмеження права на свободу вираження поглядів та інформації" (денна)

Поняття легітимних обмежень права на свободу вираження поглядів та інформації. Свобода вираження поглядів і публічний інтерес. Трискладовий тест. Мова ненависті: поняття та види. Співробітництво інституцій ЄС з соціальними медіа. Кодекс поведінки щодо протидії незаконному висловленню ненависті. Дискримінаційні висловлювання. Дифамація. Практика ЄСПЛ у сфері обмежень права на свободу вираження поглядів та інформації.

<p>Пр23 "Обмеження права на свободу вираження поглядів та інформації" (денна)</p> <p>Легітимні обмеження права на свободу вираження поглядів та інформації. Розв'язання кейсів</p>
<p>Тема 16. Особливості застосування Хартії фундаментальних прав ЄС на європейському і національному рівнях</p>
<p>Лк16 "Особливості застосування Хартії фундаментальних прав ЄС на європейському і національному рівнях" (денна)</p> <p>Хартія фундаментальних прав ЄС і свобода медіа. Медіа плюралізм. Концепція суспільного медіа. Конфлікт між свободою вираження поглядів і захистом персональних даних. Право на приватність. Конфлікт між свободою вираження поглядів та інформації і право інтелектуальної власності. Свобода вираження поглядів і належне врядування.</p>
<p>Пр24 "Особливості застосування Хартії фундаментальних прав ЄС на європейському і національному рівнях" (денна)</p> <p>Свобода медіа. Медіа плюралізм. Свобода вираження поглядів і належне врядування. Розв'язання кейсів.</p>

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекційне навчання
МН2	Кейс-орієнтоване навчання
МН3	Електронне навчання
МН4	Командно-орієнтоване навчання (TBL)
МН5	Навчання на основі досліджень (RBL)

Лекції надають студентам матеріал щодо основних положень права ЄС з акцентами на проблемних та дискусійних питаннях (РН 1, РН 2, РН 3, РН 4, РН5). Лекції доповнюються практичними заняттями, що надають студентам можливість застосовувати теоретичні знання на практичних прикладах. Аналіз конкретних ситуацій та обговорення на практичних заняттях передбачає самостійну роботу із базою даних законодавства ЄС, формулювання, аргументацію та обстоєння власної правової позиції, робота у малих групах для вирішення кейсів сприяє формуванню вміння працювати у команді (РН 2, РН 3, РН 4). Підготовка індивідуального та групового практичного завдання сприятиме розумінню змісту основних принципів права ЄС (РН 1), шляхів гармонізації законодавства України з правом (РН 3), свободи вираження поглядів (РН 4). Формуються навички дослідження та аналізу джерел, визначення принципових аспектів функціонування Спільного ринку ЄС, роль інституцій ЄС у його регулюванні, дії права ЄС (РН 3, РН 4, РН 5).

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Інтерактивні лекції
НД2	Аналіз та обговорення кейсів (навчальних/практичних/науково-дослідних)

НД3	Електронне навчання у системах (на платформі MIX)
НД4	Груповий дослідницький проєкт
НД5	Індивідуальний дослідницький проєкт

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$90 \leq RD \leq 100$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$82 \leq RD < 89$
Загалом правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$74 \leq RD < 81$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$64 \leq RD < 73$
Виконання задовольняє мінімальним критеріям	3 (задовільно)	$60 \leq RD < 63$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$21 \leq RD < 59$
Можливе одноразове повторне складання	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 20$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Вибіркові експрес-опитування на лекційних заняттях для визначення рівня засвоєння матеріалу попередньої лекції, розуміння матеріалу поточної лекції	Впродовж семестру	На лекційних заняттях
МФО2 Проміжне оцінювання виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	Оцінювання джерел, які використовувалися для аналізу практичної ситуації, запропонованого способу/способів захисту	Впродовж семестру	На практичних заняттях, на консультаціях

МФО3 Тести (автоматизовані тести) для контролю навчальних досягнень здобувачів	Рівень засвоєння теоретичного матеріалу перевіряється за допомогою тестування у системі МІХ	Впродовж семестру	Через платформу МІХ
МФО4 Перевірка та оцінювання письмових завдань	Студенти самостійно об'єднуються у групи та обирають варіант для виконання групового дослідницького завдання. Виконане завдання надсилається через МІХ. Оцінюється вчасність виконання завдання, внесок студента у роботу групи, правильність оформлення.	Формування груп - 5 тиждень, надсилання завдання - 15 тиждень	Через платформу МІХ
МФО5 Надання зворотного зв'язку про результати перевірки виконання індивідуальних завдань здобувачем	Аналізуються повнота джерел для виконання завдання, додержання дедлайнів, правильність оформлення.	15 тиждень	Через платформу МІХ, на консультаціях

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Підсумковий контроль: екзамен	Екзамен у тестовій формі проходить на платформі МІХ	16	платформа МІХ
МСО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)	Оцінюється правильність розв'язання кейсу	Впродовж семестру	На практичних заняттях
МСО3 Проміжний модульний контроль у формі тестування	Студенти самостійно проходять тести за темами навчальних модулів на платформі МІХ (поза аудиторними заняттями)	Впродовж семестру	Через платформу МІХ

МСО4 Виконання групового дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист)	Підготовка аналітичного огляду правового регулювання окремої сфери суспільних відносин у ЄС.	15 тиждень	Через платформу МІХ, на консультаціях
МСО5 Виконання індивідуального дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист)	Вивчення європейської практики захисту права на свободу висловлювань	15 тиждень	Через платформу МІХ, на консультаціях

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення		100 балів	
МСО1. Підсумковий контроль: екзамен		40	
		40	Ні
МСО2. Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист)		24	
	24x1	24	Ні
МСО3. Проміжний модульний контроль у формі тестування		16	
	16x1	16	Ні
МСО4. Виконання групового дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист)		10	
		10	Ні
МСО5. Виконання індивідуального дослідницького проєкта (підготовка, презентація, захист)		10	
		10	Ні

Форма підсумкового контролю – екзамен. Оцінка за дисципліну формується шляхом складання оцінки за МСО 1-5 та оцінки за екзамен.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ЗН3	Власні мобільні пристрої
ЗН4	Бібліотечні фонди

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
2	Ковалів М. В., Тимчишин Т. М., Ніканорова О. В. Основи права Європейського Союзу: навчальний посібник [Електронний ресурс]. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020. 212 с. http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3227/1
3	Casarosa F. Moraru M. Freedom of Expression and Countering Hate Speech. Handbook on Techniques of Judicial Interaction in the Application of the EU Charter. The European Commission Fundamental Rights & Citizenship Programme, 2020. URL: https://cjc.eui.eu/wp-content/uploads/2020/05/eNACT_Handbook_Freedom-of-expression-compresso.pdf
Допоміжна література	
1	Право Європейського Союзу : підручник. Р. А. Петров (кер. авт. кол.), А. О. Вакулєнко, Ван Елсувеге П. та ін. За ред. Р. А. Петрова. Вид. 9-те, змінєне і допов. Харків : Право, 2019. 442 с
1	Навчальний конспект лекції з дисципліни "Право ЄС". Чернігів, 2016. URL: http://academysps.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/Navchal-nij-kontent-7.pdf
2	Terziev, Venelin and Petkov, Marin and Krastev, Dragomir, Sources of European Union law (May 3, 2021). Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=3838631 or http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3838631
3	Kenisha Garnett, David J. Parsons Multi-Case Review of the Application of the Precautionary Principle in European Union Law and Case Law. Risk Analysis. Volume 37, Issue 3, March 2017. Pages 502-516. URL: https://doi.org/10.1111/risa.12633
4	Право Європейського Союзу. Конспект лекцій. Дніпро, 2016. URL: https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/1117/16.1.pdf
5	Дахно І.І. Право Європейського Союзу : навч. посіб. / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська. Київ : ЦУЛ, 2017. 416 с.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	European Union Law (Сайт нормативних документів ЄС). URL: https://eur-lex.europa.eu/homepage.html
2	Євроінтеграційний портал: Україна-Європа. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/
3	Official website of the European Union (Офіційний сайт ЄС). URL: https://europa.eu/

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
Модуль 1. Засади функціонування Європейського Союзу												
1	Історія створення Європейського Союзу	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
2	Завдання і цінності ЄС. Компетенція ЄС	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
3	Членство в ЄС	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
4	Правовий статус особи в ЄС	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
5	Спільна безпекова і зовнішня політика ЄС	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
Модуль 2. Правова система та інституційна структура Європейського Союзу												
1	Джерела права ЄС	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
2	Інституції та органи ЄС	10	8	2	6	0	2	0.5	1.5	0	0	0
3	Судова система ЄС	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
Модуль 3. Чотири ринкові свободи Європейського Союзу												
1	Простір свободи, безпеки та правосуддя в ЄС	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
2	Вільний рух товарів у ЄС	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
3	Вільний рух осіб у ЄС	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
4	Свобода надання та отримання послуг у ЄС	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
5	Вільний рух капіталу у ЄС	7.5	6	2	4	0	1.5	0.5	1	0	0	0
Модуль 4. Свобода вираження поглядів у ЄС												
1	Свобода вираження поглядів та інформації як фундаментальне право ЄС	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
2	Обмеження права на свободу вираження поглядів та інформації	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
3	Особливості застосування Хартії фундаментальних прав ЄС на європейському і національному рівнях	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
Контрольні заходи												
1	екзамен	30	0	0	0	0	30	0	0	0	30	0
Індивідуальні завдання												
1	інші індивідуальні завдання	20	0	0	0	0	20	0	0	0	0	20
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>80</i>	<i>32</i>	<i>48</i>	<i>0</i>	<i>70</i>	<i>8</i>	<i>12</i>	<i>0</i>	<i>30</i>	<i>20</i>

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
заочна форма навчання												
Модуль 1. Засади функціонування Європейського Союзу												
1	Історія створення Європейського Союзу	5	2	2	0	0	3	3	0	0	0	0
2	Завдання і цінності ЄС. Компетенція ЄС	7.5	4	2	2	0	3.5	3	0.5	0	0	0
3	Членство в ЄС	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
4	Правовий статус особи в ЄС	7.5	0	0	0	0	7.5	7.5	0	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
5	Спільна безпекова і зовнішня політика ЄС	7.5	0	0	0	0	7.5	7.5	0	0	0	0
Модуль 2. Правова система та інституційна структура Європейського Союзу												
1	Джерела права ЄС	7.5	4	2	2	0	3.5	3	0.5	0	0	0
2	Інституції та органи ЄС	10	4	2	2	0	6	5.5	0.5	0	0	0
3	Судова система ЄС	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
Модуль 3. Чотири ринкові свободи Європейського Союзу												
1	Простір свободи, безпеки та правосуддя в ЄС	7.5	0	0	0	0	7.5	7.5	0	0	0	0
2	Вільний рух товарів у ЄС	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
3	Вільний рух осіб у ЄС	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
4	Свобода надання та отримання послуг у ЄС	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
5	Вільний рух капіталу у ЄС	7.5	0	0	0	0	7.5	7.5	0	0	0	0
Модуль 4. Свобода вираження поглядів у ЄС												
1	Свобода вираження поглядів та інформації як фундаментальне право ЄС	5	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0
2	Обмеження права на свободу вираження поглядів та інформації	5	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0
3	Особливості застосування Хартії фундаментальних прав ЄС на європейському і національному рівнях	5	0	0	0	0	5	5	0	0	0	0
Контрольні заходи												
1	екзамен	30	0	0	0	0	30	0	0	0	30	0
Індивідуальні завдання												
1	інші індивідуальні завдання	20	0	0	0	0	20	0	0	0	0	20
<i>Всього з навчальної дисципліни (заочна форма навчання)</i>		<i>150</i>	<i>34</i>	<i>18</i>	<i>16</i>	<i>0</i>	<i>116</i>	<i>62</i>	<i>4</i>	<i>0</i>	<i>30</i>	<i>20</i>